

LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA PERUSOPETUKSEEN

Suunnitelmaa noudatetaan soveltuvin osin myös perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnassa sekä lukiokoulutuksessa.

Kunta/koulu, jota lääkehoitosuunnitelma koskee	Pöytyän kunta / Elisenvaaran, Riihikosken ja Yläneen yhtenäiskoulut Elisenvaaran lukio (soveltuvin osin)
Lääkehoitosuunnitelman laatijat	Sivistysjohtaja Marianne Mäkelä Elisenvaaran yhtenäiskoulun rehtori Vili Santala Riihikosken yhtenäiskoulun rehtori Minna Savo Yläneen yhtenäiskoulun rehtori Markus Takala Elisenvaaran lukion rehtori Ari Höyssä Lääkehoitosuunnitelma on laadittu Varsinais-Suomen hyvinvointialueen laatimalle ja hyväksymälle pohjalle.
Lääkehoitosuunnitelma laadittu	19.8.2026 / Sivistyslautakunta 19.8.2026 § xx
Seuraavan päivityksen ajankohta	Suunnitelma päivitetään viranhaltijatyönä vuosittain ja lisäksi tarvittaessa. Merkittävämät muutokset käsitellään sivistyslautakunnassa.

Sisällysluettelo

1	Johdanto	3
2	Lääkehoidon toteuttaminen perusopetuksessa	5
3	Lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen	7
	3.1 Lääkehoidon riski- ja ongelmatekijöiden määrittäminen	7
	3.2 Riskialttiit lääkkeet	7
	3.2.1 PKV-lääkkeet ja huumausainelääkkeet	7
	3.3 Lääkehoidon vaaratapahtumissa toimiminen	8
	3.4 Lääkkeiden säilyttäminen	9
4	Oppilaan lääkehoidon toteuttamisen vastuut, velvollisuudet ja työnjako	10
5	Lääkehoitoa toteuttava henkilöstö ja osaamisen varmistaminen	12
6	Oppilaskohtaisen lääkehoitosuunnitelman laatiminen	14
	Liite 1: Oppilaskohtainen lääkehoitosuunnitelma koulupäivän aikana annosteltaville lääkkeille	15
	Liite 2: Lääkitysvirheen / -poikkeaman ilmoitus	18
	Liite 3: Lääkkeen antokirjaus (oppilaskohtainen)	19

1 Johdanto

Tämä on Pöytyän kunnan perusopetuksen koulujen lääkehoitosuunnitelma, jonka laadinnassa on käytetty apuna Turvallinen lääkehoito: Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa (2021:6) -opasta. Lääkehoidon turvallista toteuttamista ohjaa myös Varsinais-Suomen hyvinvointialueen laatima ohjausdokumentti.

Opetushallituksen ohjeiden mukaan kouluikäisten lasten lääkehoidosta vastaavat huoltajat ja lapsi oman kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaan huoltajien on huolehdittava siitä, että lääkehoidon toteuttamisesta sovitaan yhdessä opetustoimen- ja terveydenhuollon henkilöstön kanssa ajoissa ennen koulun alkua tai silloin kun oppilaalla ilmenee lääkehoitoa koulupäivän aikana vaativa sairaus.

Sovittaviin asioihin kuuluvat lääkityksen toteuttaja sekä tämän varahenkilö, lääkityksen toteuttajan tarvitsema perehdytys, erityistilanteisiin varautuminen, ensiapukäytännöt, työnjako ja vastuut koulun toimijoiden, huoltajien ja lapsen kesken. Sovituista asioista tehdään kirjallinen oppilaskohtainen lääkehoitosuunnitelma, ja tieto suunnitelman laatimisesta kirjataan myös oppilaan henkilökohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan.

Opetuksen järjestäjän on suositeltavaa kouluttaa koulujen henkilöstö siten, että heillä on riittävät ensiaputaidot sekä tieto ja ymmärrys koulussa olevien lasten sairauksista ja niihin liittyvistä asioista. Koulutus antaa opettajalle valmiudet toimia hätäensiaputilanteissa sekä varmuuden opettaa pitkäaikaissairaita oppilaita. Opetustoimen lainsäädäntö ei määrittele työntekijöiden lääkehoitoon osallistumista, eikä opettajia voida siten velvoittaa lääkehoidon toteutuksen tehtävään. Usein opetuksen järjestäjä palkkaa avustavia henkilöitä toteuttamaan koulupäivän aikaista lääkehoitoa.

Turvallisen lääkehoidon kannalta yhteistyön tekeminen koulun henkilöstön, huoltajien ja erikoissairaanhoidon ja kouluterveydenhoidon kesken on olennaista. Terveydenhuoltolaki säättää kouluterveydenhuollon tehtäviin pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoidon tukemisen yhteistyössä muiden oppilashuollon toimijoiden kanssa. Sosiaali- ja terveysministeriö on julkaissut [Turvallinen lääkehoito -oppaan](#), jossa on kuvattu lääkehoidon toteutuksen turvallisia malleja koulupäivän ajaksi.

Koulupäivän aikana toteutettava lääkehoito voi liittyä esimerkiksi:

- pitkäaikaissairauden hoitoon (esim. astma, diabetes, epilepsia, vaikeat allergiat)
- välitöntä hoitoa vaativiin (esim. anafylaksia, insuliinishokki, kouristukset) oireisiin
- satunnaisten oireiden lievittämiseen (esim. astman kohtauslääke)

Diabeteksen osalta on laadittu yhteisesti sosiaali- ja terveysministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön ja Suomen Kuntaliiton kanssa toimintamalli diabetesta sairastavan lapsen koulupäivän aikaisesta hoidosta ([STM 2010:9](#)). Tätä voi käyttää soveltuvien osien muidenkin sairauksien lääkehoidon tukemiseen. Toimintamalli on esimerkki tavasta toimia ja toimintatavat ratkaistaan tapauskohtaisesti.

Toimintamallin periaatteet:

- huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsensa sairauksien hoidosta sekä näihin liittyvien tietojen antamisesta koululle
- tieto diabeteksestä tulisi olla huoltajan suostumuksella kaikilla lapsen kanssa koulupäivän aikana mahdollisesti tekemisissä olevilla
- kaikki oppilaan diabetekseen liittyvät toimet koulupäivän aikana tulee kirjata
- lääkehoidon toteuttajilla tulee olla riittävä osaaminen ja heidän tulee saada tukea terveydenhuollosta

2 Lääkehoidon toteuttaminen perusopetuksessa

Pääperiaatteena on, että koulupäivän aikana oppilaalle annetaan ainoastaan välttämättömät lääkkeet ja päivittäinen lääkehoito pyritään ajoittamaan koulupäivän ulkopuolisiin ajankohtiin. Koulupäivän aikana toteutettava lääkehoito voi liittyä esimerkiksi:

- pitkäaikaissairauden hoitoon (esim. astma, diabetes, epilepsia, vaikeat allergiat)
- välitöntä hoitoa vaativiin (esim. anafylaksia, insuliinishokki, kouristukset) oireisiin
- satunnaisten oireiden lievittämiseen (esim. astman kohtauslääke)

Diabeteksen hoito on yksilöllistä. Diabeteksen hoidosta vastaa erikoissairaanhoito. Hoitava taho suunnittelee huoltajien ja lapsen kanssa diabeteksen hoidon edellyttämät toimenpiteet ja huomioitavat seikat perusopetuksessa. Erikoissairaanhoito huolehtii yleensä tarvittavan lääkehoidon ohjauksen antamisesta sekä osaamisen varmistamisesta yhteistyössä huoltajien kanssa. Lisätietoa lapsen diabeteksestä ja sen hoidosta on saatavilla esimerkiksi: [Diabetes lapsilla ja nuorilla](#) sekä [Lapsen diabetes - Omahoidon polku - Diabetesliitto](#)

Vaikeat allergiat/anafylaksia: Ampiaisen ja mehiläisen pistot sekä ruoka-aineet (esim. pähkinät, kala, kiivi) voivat aiheuttaa äkillisiä allergiaoireita, jotka tavallisesti asettuvat itsestään. Voimakkaat ja nopeasti pahenevat reaktiot voivat kuitenkin uhata henkeä, ja lapsi tarvitsee välittömästi hänellä käytössä olevan käsivarren tai reiden lihakseen pistettävän adrenaliinin, jotta uhkaava sokki vältetään. Tilan tunnistaa voimakkaasta ihoreaktiosta, kasvojen punoituksesta, pulssin tihentymisestä ja huonovointisuudesta. Hengitys saattaa vinkua ja kiihtyä, ääni käheytyy ja tuntuu vatsakipuja. Jos tiedetään oppilaalla olevan vaara saada anafylaktinen reaktio, siihen varaudutaan antamalla hänen kanssaan toimiville työntekijöille ohjaus, miten menetellään anafylaksiatilanteessa. Lisätietoa anafylaksiasta ja sen hoidosta [Anafylaktinen reaktio](#) sekä [Anafylaksia - Allergia-, iho- ja astmaliitto](#)

Epilepsia: Lasten epilepsian hoidosta vastaa erikoissairaanhoito, joka yhdessä huoltajien ja lapsen kanssa arvioi perusopetuksessa tarvittavat toimenpiteet ja valmiudet. Oppilaan kanssa toimiville työntekijöille tulee antaa perehdytys, miten epilepsiakohtauksen aikana toimitaan. Oppilaskohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan kirjataan mahdollisesti tarvittava epilepsiakohtauksen välitön lääkehoito. Lisätietoa epilepsiasta: [Epilepsia lapsilla ja nuorilla](#)

Astma: Lasten astman lääkehoito on yksilöllistä ja se voi olla erilaista eri aikoina (siitepölykausi, infektiokausi). Perusopetuksessa tulee olla valmius toteuttaa lääkehoitoa mahdollisessa astmakohtauksessa. Lapsen kanssa toimiville työntekijöille tulee antaa perehdytys, miten astmakohtauksen aikana toimitaan. Lisätietoa: [Lapsen astma](#)

Pöytyän kunnassa perusopetusta järjestetään Elisenvaaran, Riihikosken ja Yläneen yhtenäiskouluissa. Lisäksi oppilaille voidaan hakea oppilaspaikkoja muiden opetuksen järjestäjien ylläpitämiin kouluihin, kuntien välillä tehtyjen sopimusten mukaisesti.

Perusopetuksen oppilasmäärä lukuvuonna 2026-2027 on noin 900 oppilasta, oppilasennusteen mukaan oppilasmäärä on laskussa.

Perusopetuksessa työskentelee hallinto-, opetus- ja koulunkäynninohjaushenkilöstöä, lukuvuosittaisen tarpeen mukaisesti. Henkilöstö, sijaiset mukaan lukien, perehdytetään lääkehoitosuunnitelmaan. Osalla koulunkäynninohjaajista on koulutustausta, johon sisältyy lääkehoidon osaamista. Henkilöstön poissaolojen varalle varataan lääkehoidon osaamista omaavaa henkilöstöä siten, että hoito voidaan toteuttaa turvallisesti myös viranhaltijoiden / työntekijöiden poissaolon tilanteissa.

Kaikissa kouluissa voidaan toteuttaa lääkehoitoa lyhytaikaisesti (esim. lääkkeen antaminen suun kautta, silmä- / korvatipat). Tarvittaessa voidaan toteuttaa pidempiaikaista lääkehoitoa, erikseen sovittavan mukaisesti.

Koulujen viranhaltijat / työntekijät tuntevat oppilaat, joille annetaan säännöllistä lääkehoitoa. Satunnaisissa lääkehoitotilanteissa oppilaan henkilöllisyys varmistetaan (oppilaan tuntevat viranhaltijat / työntekijät osallistuvat oppilaan tunnistamiseen). Huoltajat toimittavat lääkkeitä alkuperäispakkauksessa siten, että lääkärin määräys (lääkkeen nimi, vahvuus, annostus ja lapsen nimi) ovat luettavissa. Huoltajat voivat myös toimittaa lääkkeen mukana kopion alkuperäisestä lääkemääräyksestä (reseptistä).

Lääkkeiden antaminen kirjataan liitteenä olevalle lomakkeelle (Liite 3: Lääkkeen antokirjaus).

Lääkehoidon vaikutusta seurataan silmämääräisesti havainnoiden sekä huoltajien ja tarvittaessa terveydenhuollon edustajien kanssa keskustellen.

3 Lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen

3.1 Lääkehoidon riski- ja ongelmatekijöiden määrittäminen

Alla olevaan taulukkoon on kuvattu tunnistetut lääkehoidon toteutukseen liittyvät mahdolliset riskit ja niihin varautuminen.

Riski	Miten varaudutaan?
Oppilaan tarvitsemat lääkkeet ovat unohtuneet kotiin tai lääke on vanhentunut.	Soitetaan huoltajalle ja sovitaan toimintatavasta.
Henkilöstö ei tiedä oppilaan lääkehoidon tarpeesta.	Kaikki oppilaan kanssa työskentelevät ovat tietoisia oppilaan lääkehoitosuunnitelmasta, tarvittaessa myös muu henkilöstö.
Lääkkeen anto oppilaalle on vaikeaa tai ei onnistu.	Järjestetään rauhallinen hetki ja tila lääkkeen antoon.
Lääkettä annostellaan väärin.	Noudatetaan huolellisuutta lääkkeen antoon perehtymisessä ja lääkkeen annostelussa.
Insuliinikynän neulajätteen hävittäminen.	Selvitetään, mistä saadaan oikeanlainen jäteastia ja hankitaan niitä. Jäteastian säilytyspaikka mietitään / turvallisuus.
Oppilaan lääkehoitoa toteuttavan viranhaltijan / työntekijän ennakoimaton poissaolo.	Useammalla viranhaltijalla / työntekijällä on osaaminen lääkehoidon toteuttamiseen.

Taulukko 1: Riskit ja niihin varautuminen

3.2 Riskialttiit lääkkeet

Riskilääkkeiden annosteluun, käsittelyyn ja säilytykseen liittyy turvallisuuden kannalta erityisiä riskejä ja väärinkäytön mahdollisuus, ja ne vaativat erityistä tarkkaavaisuutta. Koulupäivän aikana käytettävät riskilääkkeet on tunnistettava ja niiden käyttö ja säilytys on ohjeistettava ja kuvattava oppilaskohtaisiin lääkehoitosuunnitelmiin. Lääkkeeseen liittyvä riski on aina riippuvainen oppilaan, työntekijän ja työympäristön ominaisuuksista.

3.2.1 PKV-lääkkeet ja huumausainelääkkeet

Pääasiassa keskushermostoon vaikuttavat lääkkeet (PKV-lääkkeet) ja huumausainelääkkeet ovat erityistä huomiota vaativia lääkkeitä. Säännöllisessä käytössä olevan huumausaine- ja PKV-lääkkeen annostelua

koulupäivän aikana pyritään välttämään. Huumausainelääkkeitä ei suositella säilytettävän oppilaan repussa eikä muussakaan lukitsemattomassa tilassa. Mikäli oppilaalla on lääkärin määräys esimerkiksi ADHD-lääkkeeseen, jonka annosteluajankohta on määritetty koulupäivän ajalle, tulee huoltajien ja opetuksen järjestäjän yhdessä pohtia lääkkeen turvallinen säilytystapa, joka kirjataan oppilaskohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan.

Epilepsian kohtauslääkkeet ovat PKV-lääkkeitä ja niitä tulee säilyttää lähellä oppilasta. Koulun henkilökunta perehdytetään kohtauslääkkeiden antamiseen. Mikäli luokassa on epilepsiaa sairastava oppilas, tulee oppilaskohtaisesti sopia toimintamallista ja lääkkeen säilyttämisestä.

Mikäli oppilaskohtaisessa lääkehoitosuunnitelmassa on PKV-lääkkeitä, jotka on arvioitu välttämättömiksi antaa koulupäivän aikana, tulee henkilökunnan saada lääkehoidon toteuttamisesta huolellinen perehdytys huoltajilta tai oppilaan terveydenhuollosta vastaavasta yksiköstä.

PKV-lääkkeen tunnistaa lääkepakkauksessa olevasta punaisesta kolmiosta.

3.3 Lääkehoidon vaaratapahtumissa toimiminen

Lääkehoidon vaaratapahtumalla tarkoitetaan esimerkiksi tilanteita, joissa oppilas on saanut väärän annoksen hänelle määrättyä lääkettä tai lääke jää ottamatta. Vaaratapahtuman kulku tulee kuvata erilliselle lomakkeelle (Liite 2: Lääkitysvirheen / poikkeaman ilmoitus).

Kaikissa lääkkeenannossa tapahtuvissa virhetilanteissa otetaan välittömästi puhelinyhteys huoltajiin sekä päivystävään sairaanhoitajaan tai lääkäriin, joka arvioi haittatilanteen (esim. oppilas saanut liian vähän tai liikaa lääkettä, oppilas ei ole saanut ollenkaan lääkettä / oppilas saanut lääkkeen myöhässä tai oppilas on oksentanut lääkkeen pois). Kiireellisissä tilanteissa soitetaan hätänumeroon 112.

Virhetilanteista täytetään aina Lääkitysvirheen / -poikkeaman ilmoitus -lomake (liite 2), ja asiasta tiedotetaan oppilaan huoltajia. Jokainen lääkitysvirhe / -poikkeamailmoitus käsitellään esihenkilön kanssa ja saatetaan tiedoksi rehtorille.

Koulussa käydään läpi mahdolliset lääkehoidossa tapahtuneet virheet ja mietitään yhdessä, miten toiminnassa piilevät riskit pystytään havaitsemaan ja toimintaa kehittämään turvallisen lääkehoidon varmistamiseksi. Tarvittaessa lääkehoitosuunnitelmaa päivitetään.

Tärkeitä puhelinnumerot vaaratapahtuman sattuessa:

Yleinen hätänumero 112

Myrkytystietokeskus 0800 147 111 tai 09 471 977

Riihikosken terveysasema, hoidon tarpeen arvio ja ajanvaraus 02 313 5050

Varsinais-Suomen päivystysapu (terveysaseman ollessa suljettu) 116 117

3.4 Lääkkeiden säilyttäminen

Oppilaan koulupäivän aikana tarvitsemat lääkkeet on säilytettävä siten, etteivät toiset oppilaat, eivätkä ulkopuoliset pääse niihin käsiksi. Tiedetyt lääkkeet on pyrittävä säilyttämään lukitussa tilassa. Säilytyksessä on huomioitava myös lääkevalmistekohtaiset säilytysohjeet.

Lääkkeet säilytetään lukitussa kaapissa oppilaiden ulottumattomissa. Lääkekaappien avaimet säilytetään siten, että asiattomien pääsy lääkekaappiin on estetty. Jääkaappilämpötilassa (+2 - + 8°C) säilytettävät lääkkeet säilytetään erillisessä kannellisessa laatikossa / lokerossa erillään ruokatarvikkeista. Lääkkeitä ei saa säilyttää jääkaapin ovessa. Jokaisessa lääkepakkauksessa tulee olla oppilaan nimi.

Kouluissa nimetään lääkehoidosta vastaava työntekijät, joiden tehtävänä on huolehtia siitä, että lääkekaappien sisällöt ovat suositusten mukaiset. Lääkevastaava seuraa myös lääkkeiden voimassaoloaikoja ja vastaa vanhentuneiden lääkkeiden asianmukaisesta hävittämisestä. Vanhentuneet ja käyttämättä jääneet lääkkeet annetaan oppilaan huoltajille, jotka toimittavat lääkkeet apteekkiin hävitettäväksi.

4 Oppilaan lääkehoidon toteuttamisen vastuut, velvollisuudet ja työnjako

Monessa tilanteessa oppilaan lääkehoidosta vastaa oppilas itse koulupäivän aikana, mutta tietyissä tilanteissa oppilas tarvitsee koululta tukea lääkehoidon toteutukseen koulupäivän aikana. Häätätilanteissa aikuisilla on aina velvollisuus antaa ensiapua, esim. kohtaus- ja ensiapulääkkeitä antamalla.

Oppilas osallistuu lääkehoitoonsa ikätaso huomioiden. Vanhemmilla oppilailla vastuu voi olla osittain päällekkäistä huoltajan vastuiden kanssa.

Huoltaja:

- Huolehtii siitä, että lääkehoidon toteuttamisesta sovitaan yhdessä koulutoimen ja lääketieteellisestä hoidosta vastaavan tahon kanssa hyvissä ajoin ennen sen tarvetta (esim. ennen koulun alkua) tai pikimmiten, kun lapsella ilmenee lääkehoitoa vaativa sairaus.
- Vastaa siitä, että lapsen lääkehoidon tarve ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on käytettävissä perusopetuksen yksikössä.
- On mukana sopimassa ne tahot, jotka osallistuvat oppilaskohtaisen lääkehoitosuunnitelman laatimiseen (luokanopettaja, avustaja / ohjaaja, terveydenhuollon asiantuntija, ruokapalvelun edustaja, jne.).
- Huolehtii lääkehoitoa toteuttavan henkilöstön perehdyttämisestä lapsen lääkehoitoon tarvittaessa yhdessä lääketieteellisestä hoidosta vastaavan tahon kanssa.
- Huolehtii siitä, että lapsella on koulupäivän aikana tarvitsemansa lääke tarvikkeineen mukana.
- Ilmoittaa kouluun, jos lääkityksessä tai ohjeistuksessa tapahtuu muutoksia.

Lääkehoitoa toteuttava työntekijä:

- Vastaa lääkehoitoa toteuttaessaan omasta toiminnastaan lääkemääräykseen perustuen sekä ammatillisen koulutuksensa, vastualueensa ja oppilaskohtaisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti.
- Osallistuu oppilaskohtaisen lääkehoitosuunnitelman laadintaan.
- Mahdolliseen lisämateriaaliin tutustuttuaan ja perehdytyksen saatuaan sekä näytettyään osaamisensa (kts. luku 5) oppilaan huoltajalle tai tarvittaessa terveydenhuollon edustajalle toteuttaa oppilaan lääkehoitoa ja kirjaa annetun lääkehoidon (Liite 3. Lääkkeen antokirjaus).
- Arvioi omalta osaltaan lääkehoidon vaikuttavuutta ja kertoo tarvittaessa havainnoistaan huoltajille.
- Varmistaa, että huoltajien ilmoittamat mahdolliset lääkannostelussa tapahtuvat muutokset kirjataan oppilaskohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan.
- Huolehtii tarvittaessa retkille mukaan oppilaan lääkityksen ja mahdolliset ensiapulääkkeet.
- Vastaa oppilaan lääkkeiden oikeasta ja turvallisesta säilyttämisestä oppilaskohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan kirjatun mukaisesti. Säilytettävissä lääkkeissä tulee olla merkittynä lapsen nimi sekä lääkkeiden annosteluohjeet.

Koulun rehtori:

- Huolehtii, että työntekijät ovat perehtyneet perusopetuksen lääkehoitosuunnitelmaan.
- Huolehtii siitä, että työntekijät ovat perehtyneet mahdolliseen lisämateriaaliin ja saaneet perehdytyksen lääkehoidon toteuttamiseen.
- Vastaa siitä, että koulupäivän aikana lääkehoitoa tarvitsevalle oppilaalle on tehty oppilaskohtainen lääkehoitosuunnitelma.
- Vastaa siitä, että lääkkeet, hoitotoimenpiteisiin tarvittavat välineet sekä oppilaskohtainen lääkehoitosuunnitelma on oikein säilytetty.
- Vastaa salassa pidettävien asiakirjojen ja tietojen säilyttämisestä annettujen säännösten mukaisesti.

Lapsen lääketieteellisestä hoidosta vastaava taho:

- Vastaa lääkehoidon arvioinnista, lääkkeen määräämisestä ja lapsen lääkehoidon kokonaisuudesta (lääkäri).
- Vastaa hoidon tarpeen arvioinnista, lääkehoidon vaikuttavuuden sekä lääkehoidon ohjauksen ja neuvonnan toteutuksen koordinoinnista yhteistyössä perheen ja lääkitystä toteuttavan tahon kanssa (lääkäri ja / tai terveydenhuollon ammattihenkilöt).

Varsinais-Suomen hyvinvointialue:

- Lasten pitkäaikaisten somaattisten sairauksien hoito toteutetaan pääsääntöisesti erikoissairaanhoidossa. Tällöin erikoissairaanhoito vastaa lääkehoidon toteutuksen perehdytyksestä, jos huoltajan antama perehdytys ei ole riittävä (esim. diabeteksen pistoshoito).
- Joidenkin sairauksien hoito voidaan toteuttaa myös perusterveydenhuollossa tai yksityissektorilla (esim. astma, ADHD). Tällöin kouluterveydenhuolto osallistuu tarvittaessa lääkehoidon toteutuksen perehdytykseen, jos huoltajan antama perehdytys ei ole riittävä.

5 Lääkehoitoa toteuttava henkilöstö ja osaamisen varmistaminen

Turvallinen lääkehoito -oppaan mukaan eri ammattihenkilöt voivat toteuttaa lääkehoitoa seuraavien periaatteiden mukaan:

Lääkehoitoon koulutettu nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö: Perustutkinnon jälkeen (esim. lähihoitaja, joka toimii avustajana) voi työntekijä antaa lääkkeitä luonnollista tietä (esim. suun kautta, peräsuoleen, korvatippoja). Perehdytyksen, mahdolliseen lisämateriaaliin tutustumisen, osaamisen näyttämisen ja luvan myöntämisen jälkeen (tieto luvasta kirjataan oppilaskohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan) voi työntekijä antaa injektioita ihon alle ja lihakseen.

Muu kuin terveydenhuollon henkilöstö: Perehdytyksen, mahdolliseen lisämateriaaliin tutustumisen, osaamisen näyttämisen ja luvan myöntämisen jälkeen (tieto luvasta kirjataan oppilaskohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan) voi työntekijä antaa valmiiksi jaettuja lääkkeitä luonnollista tietä (esim. suun kautta, peräsuoleen, korvatippoina) sekä injektioita ihon alle.

Mahdollisuuksien mukaan lääkehoitoa koulussa toteuttaa oppilas itse ikätaso huomioiden. Jos oppilas tarvitsee aikuisen apua lääkehoidon toteutukseen koulupäivän aikana, kirjataan käytännöt oppilaskohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan. **Pääsääntöisesti lääkehoitoa tarvitsevan lapsen huoltajat vastaavat siitä, että työntekijät osaavat toteuttaa (perehdys ja osaamisen näyttäminen) oppilaan koulupäivän aikana tarvitseman lääkehoidon.** Lapsen lääkintä sinä aikana, kun hän osallistuu opetukseen, perustuu huoltajan ja lääkehoitoa antavan työntekijän sekä perusopetuksen johdon yhdessä laatimaan oppilaskohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan. Lääkehoidollisissa tilanteissa työntekijä vastaa omasta toiminnastaan ja koulun rehtori työntekijän toiminnan asianmukaisuudesta. Työntekijän osaamisen varmistaminen saadun perehdytyksen ja mahdolliseen lisämateriaaliin tutustumisen jälkeen voi tapahtua esimerkiksi suullisella kyselyllä ja näyttämällä osaaminen lääkkeen annossa avustamisessa. Lisämateriaaleina voidaan hyödyntää esimerkiksi Terveyskylä.fi -sivuston [Lastentalon](#) materiaaleja. Lapsen sairauden mukaan lääkehoidon toteuttamisen osaamisen varmentamiseen osallistuu huoltajien ohella lääketieteellisestä hoidosta vastaava taho. Oppilaskohtainen lääkehoitosuunnitelma toimii työntekijälle lääkehoitolupana. Koulun rehtori vastaa, että työntekijä on saanut perehdytyksen oppilaan lääkehoidon toteuttamiseen ja että lapselle on laadittu oppilaskohtainen lääkehoitosuunnitelma.

Jokaisen koulun viranhaltijan / työntekijän tulee perehtyä kunnan lääkehoitosuunnitelmaan. Jokaisen oppilaan kanssa työskentelevän, ja tarvittaessa muun henkilöstön, tulee perehtyä oppilaan lääkehoitosuunnitelmaan.

Lääkehoidosta vastaa ensisijaisesti lähihoitajataustainen koulunkäynninohjaaja tai muu vastaavan koulutuksen saanut työntekijä. Mikäli koulussa ei ole kyseisen koulutuksen tai lääkehoidon osaamista

omaavia tai osaamista tarvitaan laajemmin, järjestetään henkilöstölle perehdytystä, osaamisen varmistamista ja tarvittaessa lisäkoulutusta.

Osaamisen varmistaminen voidaan toteuttaa koulussa annettavaan lääkehoitoon perehdyttävillä kursseilla, lähi- tai etäopiskeluna. Perehdytykseen osallistuu oppilaan sairauden mukaan huoltajan ohella lääketieteellisestä hoidosta vastaava taho. Lääkehoidon osaamisen näytöt toteutetaan yhteistyössä oppilaan lääkehoidosta vastaavan tahon / Varsinais-Suomen hyvinvointialueen kanssa. Oppilaskohtainen lääkehoitosuunnitelma toimii viranhaltijalle / työntekijälle lääkehoitolupana.

Lääkehoidon mahdollinen täydennyskoulutustarve arvioidaan tapauskohtaisesti riippuen mm. henkilön koulutustaustasta, osaamisen tasosta ja oppilaiden lääkehoidollisista tarpeista.

6 Oppilaskohtaisen lääkehoitosuunnitelman laatiminen

Oppilaskohtaiset lääkehoitosuunnitelmat laaditaan niille oppilaille, joiden sairaus vaatii lääkehoidon toteuttamista koulupäivän aikana koulun henkilöstön avustamana tai toteuttamana. Suunnitelma tehdään ennen lääkehoidon toteuttamisen aloittamista yhteistyössä oppilaan huoltajien, lääkehoidon toteutukseen osallistuvan henkilöstön ja tarvittaessa lasta hoitavan terveydenhuollon henkilöstön kanssa. Oppilaan lääkehoidon toteutukseen osallistuvien työntekijöiden nimet tulee ilmetä oppilaskohtaisesta lääkehoitosuunnitelmasta, joka on koulun rehtorin hyväksymä. Oppilaskohtainen lääkehoitosuunnitelma päivitetään lukuvuosittain ja aina, kun oppilaan lääkehoitoon tulee muutoksia. Suunnitelma säilytetään oppilasta koskevien asiakirjojen yhteydessä. Liite 1 on esimerkki oppilaskohtaisesta lääkehoitosuunnitelmasta.

Oppilaskohtainen lääkehoitosuunnitelma laaditaan noudattaen tässä suunnitelmassa annettuja ja muita viranomaisten ohjeita. Suunnitelma laaditaan aina, kun oppilas tarvitsee satunnaista tai säännöllistä lääkehoitoa koulupäivän / koulupäivien aikana.

Lääkehoitosuunnitelman laatimiseen osallistuvat oppilas, huoltajat, oppilaan lääkehoitoa toteuttavat työntekijät sekä tarvittaessa oppilasta hoitava terveydenhuollon henkilöstö. Suunnitelma toimitetaan tiedoksi rehtorille.

Liite 1: Oppilaskohtainen lääkehoitosuunnitelma koulupäivän aikana annosteltaville lääkkeille

Huoltaja(t) vastaa siitä, että lääkehoidon tarve ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on henkilöstön käytettävissä. Suunnitelma päivitetään lukuvuosittain ja aina kun lääkehoidossa tapahtuu muutoksia. Lääkkeen antaminen (ja vaikutusten seuranta) kirjataan erilliselle kaavakkeelle (Liite 3). Koulupäivän aikana annetaan vain lääkärin määräämiä reseptilääkkeitä. Huoltaja huolehtii siitä, että lapsella on koulupäivän aikana tarvitsemansa lääke mukana.

Oppilaan nimi:	Henkilötunnus:
Huoltaja (nimi ja puh):	Huoltaja (nimi ja puh):
Koulu:	Luokka:
Oppilaan lääkehoitoa toteuttava(t) henkilö(t):	Oppilaan omat valmiudet sairauden hoidossa:

Lääke 1

Oppilaan nimi:	Henkilötunnus:
Lääkkeen nimi, vaikuttava aine, annostus ja lääkkeen antotapa:	Lääkityksen syy (sairaus, diagnoosi):
Lääkkeen annossa avustavan työntekijän tehtävät:	Lääkityksen kesto (säännöllinen/tarvittava/kuuriluonteinen):
Lääkkeen säilytys:	Mahdolliset muut lääkitykseen liittyvät toimenpiteet (esim. verensokerin mittaus):
Lääkkeenottamisen apuvälineet (esim. astmasumutteen apuna käytettävä annossäiliö):	Lääkehoidon seuranta ja muut terveydenhuollon antamat ohjeet:
Menettelytapa erilaisissa tilanteissa (esim. ruokailu, retket, liikunta):	Muuta lääkehoidossa huomioitavaa:

SALASSAPIDETTÄVÄ

Lääke 2

Oppilaan nimi:	Henkilötunnus:
Lääkkeen nimi, vaikuttava aine, annostus ja lääkkeen antotapa:	Lääkityksen syy (sairaus, diagnoosi):
Lääkkeen annossa avustavan työntekijän tehtävät:	Lääkityksen kesto (säännöllinen/tarvittava/kuuriluonteinen):
Lääkkeen säilytys:	Mahdolliset muut lääkitykseen liittyvät toimenpiteet (esim. verensokerin mittaust):
Lääkkeenottamisen apuvälineet (esim. astmasumutteen apuna käytettävä annossäiliö):	Lääkehoidon seuranta ja muut terveydenhuollon antamat ohjeet:
Menettelytapa erilaisissa tilanteissa (esim. ruokailu, retket, liikunta):	Muuta lääkehoidossa huomioitavaa:

Lääke 3

Oppilaan nimi:	Henkilötunnus:
Lääkkeen nimi, vaikuttava aine, annostus ja lääkkeen antotapa:	Lääkityksen syy (sairaus, diagnoosi):
Lääkkeen annossa avustavan työntekijän tehtävät:	Lääkityksen kesto (säännöllinen/tarvittava/kuuriluonteinen):
Lääkkeen säilytys:	Mahdolliset muut lääkitykseen liittyvät toimenpiteet (esim. verensokerin mittaust):
Lääkkeenottamisen apuvälineet (esim. astmasumutteen apuna käytettävä annossäiliö):	Lääkehoidon seuranta ja muut terveydenhuollon antamat ohjeet:
Menettelytapa erilaisissa tilanteissa (esim. ruokailu, retket, liikunta):	Muuta lääkehoidossa huomioitavaa:

Muut lääkehoitoon liittyvät toimintatavat

Oppilaan nimi:	Henkilötunnus:
Tilanteet, jolloin otetaan aina yhteyttä huoltajiin:	Toiminta hätätilanteessa:
Toiminta lääkityspoikkeaman sattuessa (tehtävät toimenpiteet, dokumentointi, huoltajan informointi):	Lääkehoidon dokumentointitapa:
Henkilöstön perehdyttäminen:	Muuta huomioitavaa:

Allekirjoitukset ja nimenselvennys

Allekirjoittaessaan oppilaskohtaisen lääkehoitosuunnitelman työntekijä ilmaisee suostumuksensa toteuttaa oppilaan lääkehoitoa, huoltaja vahvistaa toteutuneen lääkehoidon perehdytyksen ja osaamisen näyttämisen. Rehtori vahvistaa allekirjoituksellaan, että työntekijä on perehtynyt mahdolliseen lisämateriaaliin ja saanut perehdytyksen lääkehoidon toteuttamiseen.

Pvm	Työntekijä	Huoltaja(t)	Koulun rehtori

Liite 2: Lääkitysvirheen / -poikkeaman ilmoitus

Asianosainen työntekijä ja koulun rehtori tai muu edustaja kirjaavat yhdessä tapahtuman kulun ja mahdolliset kehittämistoimenpiteet (tarvittaessa yhteistyössä kouluterveydenhuollon kanssa).

Koulu: _____

Kuvaus lääkitysvirheestä / poikkeamasta:

Tapahtumapaikka, päivämäärä ja kellonaika: _____

Oppilas, johon virhe / poikkeama kohdistui: _____

Miten tilanne hoidettiin ja kenelle siitä ilmoitettiin?

Arvio siitä, mitä olisi pitänyt tehdä toisin, jotta virheeltä olisi välttytty:

Jatkotoimenpiteet, raportointi ja seuranta:

Päiväys ____ / ____ 20____

Koulun edustajan allekirjoitus

Liite 3: Lääkkeen antokirjaus (oppilaskohtainen)

Oppilaan nimi:	Henkilötunnus:	
Lääkkeen nimi ja lääkekuoto:	Vahvuus	Oppilaalle määrätty annostus
Koulu ja luokka:		

[illegible]